

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 3
Rotel 33

DOM
2020-04-24
Göteborg

Mål nr
B 1646-20

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Göteborgs tingsrätts dom den 27 januari 2020 i mål nr B 10307–19, se bilaga A

PARTER

Klagande (Tilltalad)

IDIRIS Abdulkadir Mohamed, 19980923-3050
Rymdtorget 3 Lgh 1404
415 66 Göteborg

Ombud och offentlig försvarare: Advokaten Marcus Gillström
Kronhusgatan 7
411 05 Göteborg

Motpart (Åklagare)

Assistentåklagaren Hanne Kirnö
Göteborgs åklagarkammare

SAKEN

Osann försäkran, grovt brott

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten fastställer tingsrättens dom.

Marcus Gillström får ersättning av staten med 10 355 kr, varav 8 284 kr för arbete och 2 071 kr för mervärdesskatt. Denna kostnad ska stanna på staten.

YRKANDEN M.M. I HOVRÄTTEN

Idiris Mohamed har yrkat att hovrätten ogillar åtalet, i andra hand bedömer gärningen som brott av normalgraden. Han har även yrkat att hovrätten mildrar påföljden.

Åklagaren har motsatt sig ändring av tingsrättens dom.

Hovrätten har avgjort målet utan huvudförhandling.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Hovrätten har tagit del av samma bevisning som tingsrätten. Förhöret vid tingsrätten med Idiris Mohamed har spelats upp med ljud och bild.

Hovrätten ansluter sig till de bedömningar som tingsrätten har gjort. Tingsrättens dom ska därmed fastställas.

ÖVERKLAGANDE, se bilaga B

Överklagande senast den 22 maj 2020

Hovrättsrådet Gunnel Alenbratt, f.d. rådmannen Gabriella Nordwall och tf. hovrättsassessorn Linda Kaufman har deltagit i avgörandet.

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 1

DOM
2020-01-27
meddelad i
Göteborg

Mål nr: B 10307-19

PARTER (Antal tilltalade: 1)

Tilltalad

IDIRIS Abdulkadir Mohamed, 19980923-3050
Rymdtorget 3 Lgh 1404
415 66 Göteborg

Offentlig försvarare:

Advokat Marcus Gillström
MundeAhlberg Advokatbyrå KB
Kronhusgatan 7
411 05 Göteborg

Åklagare

Assistentåklagare Hanne Kirnö
Åklagarmyndigheten
Göteborgs åklagarkammare Göteborg
Box 129
401 22 Göteborg

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Osann försäkran, grovt brott, 15 kap 10 § 2 st brottsbalken
2017-10-21

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 50 om 50 kr

Lagrum som åberopas

29 kap 7 § 1 st brottsbalken

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om
brottsofferfond.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
404 83 Göteborg	Ullevigatan 15	031-701 10 00		måndag - fredag
		E-post: avdelning1tgg@dom.se		08:00-16:30
		www.goteborgstingsratt.domstol.se		

Ersättning

Marcus Gillström får ersättning av staten med 7 354 kr. Av beloppet avser 3 955 kr arbete, 1 928 kr tidspillan och 1 471 kr mervärdesskatt. Kostnaden ska stanna på staten.

YRKANDEN M.M.

Åklagarens yrkanden och bevisning, se **bilaga 1**. Därutöver har åklagaren åberopat en promemoria om bakgrunden till målet, förundersökningsprotokollet, aktbil., 4, s. 8–10.

Idiris Mohamed har förnekat gärningen. Han har vidgått att han skriftligen har undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt vilseleda samt att han genomfört högskoleprovet, men inte att han skulle ha använt otillåtna hjälpmedel. Han har vidare vidgått att han har tagit en initial kontakt med HP-hjälpen, men inte att han fullföljt köp av tjänst av HP-hjälpen.

DOMSKÄL**Inledning**

Högskoleprovet är ett urvalsinstrument för antagning till universitets- och högskoleutbildningar. Provet består av fem provpass, varav ett är ett så kallat utprövningspass som inte räknas med i det slutliga resultatet. Det är okänt för provdeltagarna vilket av de fem provpassen som är ett utprövningspass. Syftet med utprövningspasset är att testa nya uppgifter, för att utforma nya prov. Utprövningspasset kommer därför i flera olika versioner. De återstående fyra provpassen består av två verbala provpass och två kvantitativa (matematiska) provpass. Varje provpass består av 40 frågor. Poängen från de fyra provpassen räknas samman och räknas därefter om till en normerad poängskala. Det normerade resultatet kan variera mellan 0,00 och 2,00, varav 2,00 är bästa möjliga resultat.

Det är numera allmänt känt att organiserat fusk har förekommit vid högskoleprovet. Den till synes mest utbredda metoden har fungerat så att de som har skrivit provet

har utrustats med mobiltelefoner som via bluetooth kopplats ihop med små hörsnäckor. Fuskarrangörerna har skaffat sig tillgång till provet, typiskt sett genom en provvakt, och skickat det till en sambandscentral där frågorna har lösts. Från sambandscentralen har sedan de rätta svaren skickats i hörsnäckorna till dem som har fuskat. En av dessa fuskarrangörer är en organisation vid namn HP-hjälpen. HP-hjälpen har marknadsfört sig via olika sociala medier. Det framgår från utdragen från HP-hjälpens prislistor och annonser att det varit möjligt att köpa provresultat på olika nivåer och till olika priser.

Sedan hösten 2016 undertecknar provdeltagarna, med stöd av 35 a § Universitets- och högskolerådets föreskrifter (UHRFS 2015:3), en försäkran på heder och samvete om att de genomför provet utan att använda otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt vilseleda. Syftet med försäkran är att göra fusket straffbart.

Skuldfrågan

Idiris Mohamed skrev högskoleprovet den 17 oktober 2017 och har i samband med det undertecknat en sådan försäkran som anges ovan.

Av utredningen i målet framgår att ekobrottsmyndigheten och polisen under våren 2018 gjorde ett tillslag mot HP-hjälpen. Vid tillslaget återfanns i datorer som togs i beslag olika dokument, bl.a. kundlistor, med olika information, bl.a. vad ”kunden” betalat och när, kvarstående skuld samt önskat resultat. Idiris Mohameds namn och adressuppgifter tillsammans med övriga uppgifter återfinns i detta material. I samma utredning har också två olika foton påträffats; ett på Idiris Mohameds pass och ett på honom själv där han håller upp sitt pass. I HP-hjälpens dokument är antecknat att Idiris Mohamed har erlagt 2 000 kr i förskottsbetalning, och har en kvarvarande skuld om 70 000 kr. Intill informationen om summa som erlagts i förskottsbetalning finns en kolumn benämnd ”förskott datum”, och den 12 september 2017 är noterat. Det står vidare antecknat att han önskat ett resultat om

1,8. Därutöver är hans tidigare resultat på högskoleprovet, samt det resultat som han erhöll på högskoleprovet den 21 oktober 2017, dokumenterat i materialet.

I målet är i övrigt utrett att HP-hjälpen har skaffat sig tillgång till provet genom att det har läckts av en provvakt. De har därför enbart haft tillgång till en version av utprövningspasset. Vilken version av utprövningspasset man skriver är beroende av var i landet man skriver högskoleprovet. HP-hjälpen har således enbart kunnat erbjuda en bråkdel av sina kunder rätt provsvar på utprövningsdelen.

Det är vidare utrett att Idiris Mohamed har skrivit provet vid sammantaget tre tillfällen. Han skrev högskoleprovet för första gången hösten 2015 och erhöll då resultatet 0,5. Han skrev därefter högskoleprovet våren 2017 och erhöll då resultatet 1,6. När han skrev högskoleprovet den 21 oktober 2017 erhöll han resultatet 1,95. Vid detta tillfälle fick Idiris Mohamed 37 respektive 35 rätt av totalt 40 möjliga på de två kvantitativa provpassen, samt 37 respektive 39 rätt av totalt 40 möjliga på de två verbala provpassen. På utprövningspasset, som var ett verbalt provpass, fick han 14 rätt.

Tingsrätten bedömer att den bevisning som åklagaren har lagt fram, och som redogjorts för ovan, i sig sammantagen är tillräcklig för att beviskravet som gäller i brottmål är uppfyllt. Frågan är då om Idiris Mohameds egna uppgifter påverkar denna bedömning. Idiris Mohamed har som förklaring till att han förekommer i HP-hjälpens register uppgett följande. Han fick kännedom om HP-hjälpen via en artikel och kontaktade HP-hjälpen i tron om att det rörde sig om en fullt legitim vägledning inför högskoleprovet, liknande den tjänst som erhålls av "HP-guiden". Han har tidigare intradagshandlat (*eng. daytrading*), och tyckte därför inte att det var märkligt att han vid sin inledande kontakt med HP-hjälpen behövde skicka in bilder på sig själv när han höll upp sitt pass samt närbilder på passet. När han fick svar från HP-hjälpen förstod han att det rörde sig om fusk och avbröt därför genast kontakten. Han har inte sett några prislistor från HP-hjälpen och inte heller

diskuterat pris eller önskat resultat med HP-hjälpen. Idiris Mohamed har som förklaring till sitt resultat på utprovningssdelen uppgett att utprovningssdelen är olika för alla, och att han gjort sitt bästa.

Idiris Mohameds egna uppgifter om sin kontakt med HP-hjälpen utgör inte en rimlig förklaring till varför det i HP-hjälpens datorer återfinns noteringar om Idiris Mohameds önskade provresultat, erlagt förskott och datum för sådant, kvarstående skuld samt hans resultat vid tidigare provtillfällen jämte uppdaterad information om det provresultat han fick vid högskoleprovet den 21 oktober 2017. Till detta kommer att Idiris Mohamed vid högskoleprovet den 21 oktober 2017 fick ett väsentligt sämre resultat på utprovningssdelen i förhållande till övriga två verbala provpass, 14 rätt i förhållande till 37 respektive 39 rätt. Denna omständighet är mycket besvärande för honom. Sett mot den samlade övriga bevisningen bedömer tingsrätten inte att Idiris Mohameds uppgifter förringar styrkan av åklagarens bevisning. Slutsatsen blir därför att det är ställt utom rimligt tvivel att Idiris Mohamed vid genomförandet av provet använt otillåtna hjälpmedel eller vilselett på annat sätt. Handlandet har inneburit fara i bevishänseende, vilket Idiris Mohamed måste ha insett.

Gärningen är därmed bevisad. Tingsrätten prövar nedan frågan om gärningens rubricering.

Rubricering

Åklagaren har gjort gällande att gärningen ska bedömas som grovt brott på grund av den osanna uppgiftens betydelse och eftersom den har ingått som ett led i en organiserad verksamhet som har varit förslagen och systemhotande. Hon har poängterat att sådant fusk som det nu är fråga om leder till att den fuskande blir

antagen till en utbildning på bekostnad av någon annan sökande som rätteligen borde ha kommit i fråga för utbildningsplatsen samt att hela systemet med högskoleprovet hotas av fuskverksamheten.

Det framgår av utredningen att den bakomliggande brottsligheten har varit organiserad. Idiris Mohamed har understött verksamheten genom att utnyttja tjänsten, men i övrigt inte haft någon roll i brottsligheten. Tingsrätten konstaterar att enbart det faktum att Idiris Mohamed utnyttjat tjänsten inte är tillräckligt för att anse att det brott som han har gjort sig skyldig till har ingått som ett led i en organiserad verksamhet.

Tingsrätten konstaterar vidare att det är styrkt att Idiris Mohamed har använt avancerade tekniska hjälpmedel. Tingsrätten delar åklagarens uppfattning om att åtgärderna varit förslagna och i sammanhanget systemhotande eftersom provresultatet har stor betydelse och det oriktiga resultatet i det här fallet har inneburit att Idiris Mohamed upptagit en utbildningsplats som rätteligen skulle ha erbjudits någon annan.

Liknande fall av osann försäkran i samband med högskoleprovet har prövats i hovrätterna (se exempelvis Svea hovrätts domar den 25 juni 2019 i mål B 1418-19, den 23 juli 2019 i mål B 3702-19 och i mål B 3409-19 samt den 13 december 2019 i mål B 3458-19). Brotten har i dessa fall inte bedömts som grova. I det senaste hovrättsavgörandet (se Svea hovrätts dom den 21 januari 2020 i mål B 2351-19) har brottet emellertid bedömts som grovt och tingsrätten delar denna uppfattning.

Påföljdsfrågan

Idiris Mohamed förekommer inte i belastningsregistret. Det saknas särskild anledning att befara att han gör sig skyldig till fortsatt brottslig verksamhet. Påföljden kan därför stanna vid en villkorlig dom i förening med böter.

GÖTEBORGS TINGSRÄTT

DOM
2020-01-27

B 10307-19

Avdelning 1

Övriga frågor

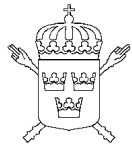
Eftersom Idiris Mohamed döms för brott där fängelse ingår i straffskalan ska han betala en avgift om 800 kr till brottsofferfonden.

Vad försvararen begärt i ersättning är rimligt och ska godtas. Kostnaderna ska med hänsyn till Idiris Mohameds ekonomiska förhållanden stanna på staten.

ÖVERKLAGANDE, se bilaga 2 (TR-01)

Överklagande ska ha kommit in till tingsrätten senast den 17 februari 2020 och ställas till Hovrätten för Västra Sverige.

Christina Brockmeyer

Göteborgs tingsrätt
B 10307-19

Förenklad delgivning

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 1

INKOM: 2019-09-06
MÅLNR: B 10307-19
AKTBIL: 3

Stämningsansökan

Tilltalade

Idiris Abdulkadir Mohamed (19980923-3050)
Företräds av Marcus Gillström.

Ansvarsyrkanden m.m.

OSANN FÖRSÄKRAN, GROVT BROTT

5000-K618604-19

Idiris Mohamed har vid genomförandet av högskoleprovet undertecknat en försäkran på heder och samvete om att lämna provsvar utan att använda otillåtna hjälpmedel eller att på annat sätt vilseleda. Den skriftligt lämnade uppgiften var osann eftersom Mohamed vid genomförandet av högskoleprovet använt otillåtna hjälpmedel. Åtgärden innebar fara i bevishänseende.

Det hände den 21 oktober 2017 i Sverige.

Idiris Mohamed, som har hemvist i Göteborg, begick gärningen med uppsåt.

Brottet ska bedömas som grovt eftersom Mohamed använt avancerade tekniska hjälpmedel under provet, åtgärderna är förslagna och i sammanhanget systemhotande, brottet utgjort en del i en brottslighet som utövats i organiserad form och på grund av oriktighetens betydelse dvs att det oriktiga provresultatet påverkar antagningssystemet till högskolan samt hindrar eller minskar möjligheten för andra att komma in på högskolan.

Lagrum: 15 kap 10 § 2 st brottsbalken

Muntlig bevisning

Förhör med den tilltalade **Idiris Mohamed** som förnekar brott.

Övrig bevisning

1. Utdrag från IT forensisk undersökning av beslag tagna från HP-hjälpen (förundersökningsprotokoll s. 4-7) till styrkande av att Mohamed fuskat med hjälp av HP-hjälpen.
2. Skärmdumpar från HP-hjälpens reklam och prislistor (förundersökningsprotokoll s. 29-34) till styrkande av att brottsligheten utövats i organiserad form.
3. Foton från sambandscentralen och foton på den burna utrustningen (förundersökningsprotokoll s. 36-53) till styrkande av hur fusket utförts.
4. Kopior av Mohameds svarshäfte vid provtillfället den 21 oktober 2017 (förundersökningsprotokoll s. 57-62) till styrkande av att han undertecknat på heder och samvete.
5. Tabell utvisande Mohamed resultat på högskoleprovet (förundersökningsprotokoll s. 81 och tilläggsprotokoll s. 3) till styrkande av att han fuskat.
6. Antagningsbesked (förundersökningsprotokoll s. 69-80) till styrkande att Mohamed sökt och blivit antagen till utbildning vid högskola/universitet efter provtillfället.

Handläggning

Den tilltalade har vid ett personligt möte den 9 juli 2019 av polis delgetts information om att förenklad delgivning kan komma att användas i tingsrätten.

Beräknad tidsåtgång för förhandlingen: ca 1,5 timma.

Ärendet har överlämnats till Göteborgs åklagarkammare.

Hur man överklagar

Dom i brottmål, tingsrätt

TR-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis.

Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen, och det är kopplat en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd för skadeståndsdelen om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningsstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se